

Kvittering på innsendt hørings svar på Høring- NOU 2022: 18 Mellom mobilitet og migrasjon

Høringens saksnummer: 23/50

Høring: Høring- NOU 2022: 18 Mellom mobilitet og migrasjon

Levert: 04/18/2023 11:59:52

Svar type:

Jeg svarte som: Annen offentlig etat

Avsender: Likestillings- og diskrimineringsombudet

Kontaktperson: Lars Kolberg

Kontakt e-post: post@ldo.no

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til høring fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) *NOU 2022:18 Mellom mobilitet og migrasjon Arbeidsinnvandreres integrering i norsk arbeids- og samfunnsliv* med høringsfrist 19.april 2023.

Likestillings- og diskrimineringsombudet gir hørings svar på bakgrunn av sitt mandat som er å arbeide for likestilling og mot diskriminering på grunnlag av blant annet kjønn, etnisitet, religion, alder, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og nedsatt funksjonsevne. Ombudet fører også tilsyn med at norsk rett og forvaltnings praksis er i samsvar med de forpliktelsene Norge har etter FNs diskrimineringskonvensjoner.

Ombudet har videre et oppfølgings- og veiledningsansvar for arbeidsgiveres plikt til å jobbe aktivt, målrettet og planmessig for likestilling og mot diskriminering og for å kontrollere likestillingsredegjørelser etter likestillings- og diskrimineringslovens § 26 og § 26 a.

Overordnet om utvalgets rapport

Ombudet deler utvalgets syn om at det er behov for å styrke integreringspolitikken for arbeidsinnvandrere på en rekke områder, samtidig som det prinsipielle skillet mellom arbeidsinnvandrere og flyktninger/familiegjenforente bør opprettholdes.

Ombudet mener det er et godt forslag å gi arbeidsinnvandrere rett til språkopplæring. Sett i sammenheng med utvalgets forslag om å kunne stille krav til kommunikasjon på et felles språk i HMS-utsatte bransjer, blir det helt avgjørende at det gis mulighet til språkopplæring

Ombudet har videre enkelte merknader til utvalgets rapport.

Om faren for digitalt utenforskap

Utvalget mener det er behov for et velkomst- eller introduksjonstilbud til arbeidsinnvandrere. Det gjelder informasjon om nødvendige registreringer, informasjon om velferds- og helserettigheter, boligmuligheter, skole, språk etc. Utvalget mener det må gjøres en større digital satsning som kan gi et helhetlig tilbud til alle nyankomne. Blant annet foreslår utvalget en velkomst-app.

Ombudet vil peke på at Norge er at av de mest digitaliserte landene i verden. Vi mener det må tas hensyn til at nyankomne personer kan være svake digitale

brukere, og at informasjonen som gis via appen ikke blir en barriere. For å sikre det er det blant annet viktig at appen ikke krever innlogging via BankID, at det er flere språkinnstillinger (gjerne de 8 største språkgruppene blant arbeidsinnvandrerne), at det er enkle brukerreiser og at det gis en opplæring i bruk av applikasjonen, for eksempel i en fysisk brosjyre (eller ansikt til ansikt).

Utredning av behovet for mer praktisk hjelp i saker

Ombudets behandler om lag 2500 henvendelser i året og har utstrakt erfaring med mennesker som er i ulike vanskelige situasjoner. Vår erfaring er at folk har behov for hjelp til å løse saken sin. Informasjon om hva som er regelverket og hvilke rettigheter som finnes er ofte ikke tilstrekkelig. Folk kan ofte ha behov for forholdsvis enkle ting, som et brev de kan vise til arbeidsgiveren sin, eller å bli fortalt hvilke alternativer de har i akkurat sin situasjon. Ombudets erfaring er at saker ofte kan løses på lavt nivå uten behov for å klage inn eller stevne arbeidsgiver. Særlig gjelder dette der regelverket er tydelig.

Fagforeninger og tillitsvalgte vil typisk ha en rolle som kan hjelpe arbeidstakere i en konkret sak. Som utvalget viser, er organiseringsgraden lav blant arbeidsinnvandrere. Det vil også være sånn at karenstidsbestemmelser ofte vil gjøre at det er for sent å melde seg inn når problemet har oppstått.

For uorganiserte finnes det likevel enkelte tilbud som kan være aktuelle. Utvalget viser for eksempel til LOs rettshjelpsordning for uorganiserte i særlig sårbare situasjoner. Utvalgets flertall peker også på behovet for å styrke rettshjelpsordningene for denne gruppen. Organisasjoner som Caritas kan også være viktige i å tilby hjelp og støtte.

Ombudet mener det er viktig å se de ulike ordningene som finnes i sammenheng og vurdere om det kan være behov for en mellomløsning mellom det å få informasjon om regelverk og rettigheter og det å få tilgang på rettshjelp. Det kan være behov for en type instans som kan gå inn i en konkret sak og gi praktisk hjelp til å løse saken på lavest mulig nivå. For eksempel kunne det vurderes om det ville være hensiktsmessig med en utvidelse og styrking av ordningen med regionale verneombud som finnes innenfor hotell, restaurant og renhold, og bygg og anlegg, eller et eget «Arbeidslivsombud» med ressurser og myndighet til å gå inn i enkeltsaker som en partshjelper. Ombudet mener dette bør utredes.

Ombudet ser at det kan være problematisk med et tilbud som i praksis kan være et gratis alternativ til fagorganisering. I likhet med utvalgets flertall erkjenner ombudet at slike tilbud kan svekke incentivene til å organisere seg. Ombudet mener likevel at det er grunn til å se nærmere på hvordan rettighetsinformasjon og praktisk hjelp kan håndteres for alle som faktisk ikke er medlemmer i det et problem oppstår. Vi støtter utvalgets flertall i at det er viktig å fange opp arbeidstakere i særlig sårbare situasjoner, som kanskje også allerede har mistet jobben og dermed har få grunner til å organisere seg i utgangspunktet.

Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på www.regjeringen.no.